

FIABILITATEA PARTENERIATULUI STRATEGIC UE - CHINA. PERSPECTIVE ȘI LIMITĂRI

THE RELIABILITY OF EUROPEAN UNION - CHINA STRATEGIC PARTNERSHIP. PROSPECTS AND LIMITATIONS

Lt.drd. Alexandra DAN*

Parteneriatul Strategic reprezintă un instrument al politicii externe prin care actorii își asumă responsabilitatea unor strategii de conexare pentru îndeplinirea obiectivelor comune. Construcția Parteneriatului Strategic se integrează în concepția unui model de cooperare transnațională prin care se restrânge spațiul diferențiativ dintre putere și interdependență. Relațiile dintre Uniunea Europeană și China se extind pe o arie variată de domenii, concentrate în formula Parteneriatului Strategic. Obiectivul central al articolului constă în analiza fezabilității Parteneriatului Strategic sino-european pe baza caracteristicilor specifice, rezultate în urma explorării științifice a cadrului teoretic.

The Strategic Partnership is a tool of foreign policy through which partners assume the responsibility of connection strategies with the aim of accomplishing common purposes. The development of the Strategic Prtnership is an integral part of the transnational cooperation model which diminishes the differences between power and interdependence. Relations between the European Union and China cover an extended array of domains that are concentrated in the formula of the Strategic Partnership. The main focus of the article is the analysis of the feasibility of the sino-european Strategic Partnership based on its specific characteristics that are resulted from the scientific exploration of the theoretical approach.

Cuvinte-cheie: parteneriat strategic; instituționalizare; comprehensivitate; coerență; durabilitate; interdependență.

Keywords: strategic partnership; institutionalization; comprehensiveness; coherence; durability; interdependence.

Cadrul conceptual al parteneriatului strategic

Definirea noțiunii de „parteneriat strategic” descinde dintr-o abordare de natură teoretică, menită să contureze genul proxim specific, cu o însușire utilitaristă ce delimitează relațiile conjuncturale, sumare și de scurtă durată, pentru atingerea unui obiectiv pe termen redus. De asemenea, în literatura de specialitate, referirea la conceptul de „parteneriat strategic” s-a concretizat pe temeiul unui *abuz de limbaj*¹ pentru a caracteriza relațiile bilaterale dintre doi actori internaționali, fără a integra, pe deplin, sensul strategiei în aplicabilitatea conceptului. Circumscrierea noțiunii de „parteneriat strategic” este insuficientă în aria de specialitate, obstrucționând atribuirea unei definiții cuantificabile.

Instrumentul de parteneriat reprezintă un ideal cultural pentru formarea unei relații ce impune o gamă de drepturi și obligații asumate de către parteneri², prin intermediul căruia aceștia cooperează pentru îndeplinirea unor scopuri comune în anumite domenii în care concurența dintre ei se suspendă. Parteneriatul strategic impune urmărirea unor obiective multilaterale printr-o abordare bilaterală și aplicarea unor strategii comune. Parteneriatul strategic reprezintă un instrument esențial în trecerea de la multipolaritate la interpolaritate³, susținând capacitățile partenerilor de a consolida un multilateralism eficient.

Caracterul specific parteneriatului strategic este impus de cadrul comprehensiv al domeniilor de aplicare, în conformitate cu obiectivele partenerilor care se extind pe mai multe arii de interes precum: economie, politică, securitate⁴. Caracterul multidimensional al parteneriatului este determinat de relațiile construite prin complexitatea direcțiilor

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: dan_alexandra@mail.com

de cooperare în care sunt încorporate, în principal, domeniul de securitate, domeniul economic și domeniul social.

Formula unui parteneriat strategic trebuie să se consolideze pe un fundament instituționalizat care oferă consistență relațiilor de cooperare. Instituționalizarea parteneriatului strategic presupune: *adoptarea și ratificarea actului politic, elaborarea unui plan de acțiuni de concretizare a parteneriatului, a unui road map, un calendar al activităților, acorduri de parteneriat sectoriale pe fiecare dintre componentele Parteneriatului Strategic, identificarea și aplicarea proiectelor strategice*⁵.

Parteneriatul strategic trebuie să reprezinte pentru ambele părți implicate un mijloc esențial în îndeplinirea obiectivelor de bază⁶. Prin cooperare, partenerii strategici ajung la soluții avantajoase pentru ambele părți și câștiguri însemnate care, altfel, nu s-ar putea materializa. Funcționarea parteneriatului strategic trebuie să fie posibilă, accesarea la resursele necesare să fie facilă, iar implementarea lor să urmeze un plan comun care urmărește îndeplinirea obiectivelor colective. Altfel spus, parteneriatul strategic trebuie să conțină un fundament sustenabil al coerenței și al fezabilității relațiilor, compatibil cu angajamentele multilaterale și neantagonice cu alte parteneriate. În relațiile dintre parteneri nu ar trebui să existe raporturi conflictuale, iar situațiile tensionate să fie gestionate cu maximă eficiență astfel încât deescaladarea să se realizeze în mod oportun pentru ambii parteneri.

O altă caracteristică a parteneriatului strategic rezultă din *durabilitatea pe termen apreciabil*⁷ a exercitării sale. Acesta vizează obiective consistente a căror îndeplinire, conchisă cu schimbări fundamentale în structura partenerilor și a relațiilor, se propagă pe o perioadă extinsă de timp. În cadrul unui parteneriat strategic, relațiile dintre parteneri se construiesc în jurul unor *obiective comune cu perspective pe termen lung*⁸ și evoluează în timp spre o cooperare justă și profundată.

Deși caracterul liberal al Uniunii Europene diferă substanțial de caracterul profund realist al R.P. Chineze, aprofundarea relațiilor prin intermediul parteneriatului strategic diminuează decalajul dintre interdependență și politica de putere. Prin intermediul parteneriatului strategic, Uniunea Europeană se angajează, alături de China, în gestionarea oportună a provocărilor comune,

*transformând multipolaritatea în interpoaritate, pavând calea spre un multilateralism eficient*⁹. Parteneriatul strategic reprezintă un garant al partenerului strategic al UE pentru recunoașterea majorării influenței, dar și a responsabilităților și obligațiilor care decurg din statutul său de actor global.

Extinderea cooperării sino-europene. Pilonii Parteneriatului Strategic

Relațiile dintre China și Uniunea Europeană sunt reglementate prin dispozițiile prevăzute de Agenda Strategică pentru Cooperare UE-China 2020, constituită pe patru domenii: pace și securitate, prosperitate, dezvoltare durabilă și schimburi *people-to-people*¹⁰. Agenda Strategică de Cooperare 2020 UE-China oferă direcții de evoluție a relației sino-europene, de consolidare a cooperării prin ajustarea politicii, liberalizarea fluxului de investiții și eliminarea restricțiilor comerciale, concomitent cu asigurarea securității și protecției economiei, aprofundarea relațiilor directe între societăți. Agenda contribuie la creșterea transparenței practicilor din domeniul economic, financiar, social, cultural, de mediu, consolidarea și eficientizarea politicilor industriale, integrarea procedurilor specifice dezvoltării durabile în strategiile naționale, protejarea drepturilor fundamentale ale omului și a proprietății intelectuale.

Cooperarea dintre Uniunea Europeană și China este structurată pe trei dialoguri la nivel înalt: Dialogul economic și comercial la nivel înalt, Dialogul politic la nivel înalt și Dialogul *people-to-people* la nivel înalt. Dialogul economic și comercial la nivel înalt reprezintă o modalitate de impulsioneare a relației economice și de soluționare a divergențelor și creează cadrul necesar de coordonare a eforturilor comune privind problemele economice și comerciale internaționale.

Dialogul politic la nivel înalt include teme privind securitatea continentului asiatic, încălzirea globală, migrația ilegală, crima organizată. Prin intermediul dialogului, cei doi parteneri cooperează pentru dezvoltarea infrastructurii, a tehnologiei, pentru promovarea mediului de afaceri și a ocupării forței de muncă.

Dialogul *people-to-people* reprezintă un mijloc al diplomației publice utilizat pentru evidențierea puterii soft a actorilor internaționali prin care aceștia cooperează pentru atingerea unor scopuri

comune, înțelegerea și respectarea diferențelor dintre părți. Extinderea activităților culturale, a obiceiurilor și a tradițiilor în afara granițelor sale, cu sprijinul guvernelor statelor gazdă, prin intermediul schimburilor *people-to-people*, a determinat facilitarea accesului la limba, cultura și istoria chineză, și exportul masiv al valorilor naționale, generând o consolidare a cooperării cu partenerii săi și creșterea încrederii în capacitățile Chinei.

Atât Uniunea Europeană, cât și China, ca importanți actori internaționali, s-au angajat, prin dialog și cooperare, în gestionarea eficientă a provocărilor regionale și globale și consolidarea securității și a stabilității mondiale. În acest scop, Agenda Strategică de Cooperare prevede o abordare comprehensivă a amenințărilor, crizelor și conflictelor globale prin intensificarea cooperării și coordonării privind zonele vecine, Africa, Asia Centrală, America Latină, ASEM, stabilirea unui sistem de guvernare global mai transparent, eficient și echitabil, impunerea unor reguli eficiente în domenii precum investițiile și comerțul internațional, finanțele, mediul, comunicații și tehnologie, promovarea securității nucleare, combaterea crimei organizate și a corupției, menținerea securității maritime, facilitarea furnizării de ajutor umanitar, promovarea unui cyberspace sigur, respectarea unitară și fără echivoc a drepturilor omului, extinderea și valorificarea instruirii și a exercițiilor întrunite¹¹.

Unul dintre obiectivele comune ale cooperării sino-europene îl reprezintă implicarea în procesul de creare a unui mediu mai curat și sustenabil și a condițiilor necesare de civilizare ecologică a societății chineze în conformitate cu standardele internaționale. Uniunea Europeană și China s-au angajat să continue promovarea cooperării privind problemele de mediu și a inovației în progresul industriei ca principal promotor al unei dezvoltări durabile.

Instituționalizarea cooperării Uniunea Europeană – China

Parteneriatul Strategic sino-european s-a dezvoltat din esența Tratatului de Cooperare Comercială și Economică încheiat în anul 1985. În 2003 s-a semnat și s-a ratificat Acordul privind un Parteneriat Matur, „Interese și Provocări Comune”, prin care s-a formalizat structura Parteneriatului Strategic. Trei ani mai târziu, Comisia Europeană

a elaborat Comunicarea „UE-China: parteneri mai apropiați, responsabilități în creștere”.

Agenda Strategică pentru Cooperare UE-China 2020 reprezintă documentul de bază pe care se întemeiază relațiile sino-europene și care trasează liniile directoare pentru o cooperare cât mai eficientă între Uniunea Europeană și China privind subiectele relevante ale actualității internaționale. Documentul a fost adoptat în cadrul celui de-al 16-lea Summit, care a avut loc în perioada 20-21 noiembrie 2013, la Beijing, cu scopul de a oferi un cadru adecvat, fundamentat pe cele trei dialoguri de la nivel înalt, întâlniri și dialoguri sectoriale. Agenda Strategică pentru Cooperare UE-China 2020 prevede dezvoltarea și intensificarea unor forumuri și platforme de susținere a cooperării sino-europene, precum Forumul Parteneriatului privind Urbanizarea, Platforma de apă UE-China, Dialogul și Seminarul la Nivel Înalt UE-China privind Politica Regională, Mecanismul de Dialog privind Politicile Publice UE-China, Proiectul de Reformă a Protecției Sociale UE-China, Proiectul UE-China privind Sănătatea și Siguranța Locului de Muncă în Industriile cu Risc Ridicat, Planul Strategic 2011-2020 privind Convenția referitoare la Diversitatea Biologică și Convenția referitoare la Comerțul Industrial cu specii aflate pe cale de dispariție a florei și a faunei sălbatice.

Cei trei piloni ai Parteneriatului Strategic, Dialogul economic și comercial la nivel înalt, Dialogul politic la nivel înalt și Dialogul *people-to-people* la nivel înalt, sunt susținuți de peste 60 de dialoguri la nivel înalt¹², întâlniri și summituri între cele două părți.

Cooperarea în domeniul economic și comercial este formalizată prin Dialogul la nivel înalt privind Economia și Comerțul, Acordul de investiții UE-China, Comitetul mixt UE-China de cooperare vamală, precum și alte mecanisme menite să optimizeze liberalizarea și sprijinirea investițiilor, politicile economice și financiare, respectarea condițiilor impuse de OMC, combaterea falsificării și piratării bunurilor, respectarea standardelor internaționale, menținerea stabilității financiare și gestionarea eficientă a riscurilor.

Dialogul politic la nivel înalt a fost lansat în anul 2010 între Înaltul Reprezentant al Uniunii Europene pentru Politică Externă și de Securitate și omologul său din Consiliul de Stat Chinez. Dialogul politic UE-China cuprinde summituri

anuale la nivelul șefilor de stat sau guvern, care se desfășoară alternativ, în China și Bruxelles. De asemenea, au loc întâlniri anuale între președintele Comisiei Europene și membrii desemnați și premierul Chinei și alți membri numiți din Consiliul de Stat. Cooperarea politică sino-europeană este constituită pe baza unui dialog periodic privind probleme ale politicii externe, desfășurat între Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externă și politică de securitate și consilierul de stat al Chinei responsabil pentru afaceri externe, întâlniri între Înalțul Reprezentant și Ministrul de Externe al Chinei, întâlniri periodice între oficiali ai Uniunii Europene și ai statului chinez, adunări ale experților din părțile ambilor actori.

În cadrul Dialogului *people-to-people* la nivel înalt, UE și China au inaugurat programe de dezvoltare socială, programe privind educația, cultura și multilingvismul prin intermediul cărora studenții internaționali pot aplica pentru studii universitare și de cercetare sau cursuri de învățare a limbii și a culturii chineze.

Facilitarea cooperării sino-europene presupune angajarea instituțiilor responsabile și implicarea activă a regiunilor și a orașelor ca promotori ai susținerii dezvoltării culturale. Consolidarea și dezvoltarea dialogului cultural presupune angajarea agenților prin instituțiile reprezentative și transmiterea responsabilităților către regiuni, orașe și cetățeni. Explorarea eficientă a sistemului de relaționare necesită implementarea unui cadru practic prin care Comisia Europeană și Ministerul Culturii al Republicii Populare Chineze să încurajeze strângerea, diseminarea și împărțirea informațiilor la toate nivelurile, precum și promovarea oportunităților de cooperare directă și proiecte întrunite, vizând implicarea instituțiilor, organizațiilor și a indivizilor și mobilizarea tuturor resurselor necesare susținerii acestor activități.

Coerența Parteneriatului Strategic

Coerența Parteneriatului Strategic este determinată de compatibilitatea dintre obiectivele comune enunțate de către ambii parteneri cu obiectivele ce decurg din alte angajamente multilaterale și parteneriate strategice, precum și din gradul de fezabilitate a raporturilor de cooperare. De asemenea, Parteneratul Strategic trebuie să fie parte contributivă în concretizarea *Marii Strategii*¹³ a fiecărui actor, în parte.

Cooperarea dintre China și UE reprezintă joncțiunea dintre două forțe cu importanță majoră pentru securitatea și pacea lumii, complinind împărțirea unui consens strategic esențial privind clădirea unei lumi multipolare. Agregatul economic combinat al Chinei și UE reprezintă o treime din economia mondială și contribuie la consolidarea pieței sino-europene, impulsivând dezvoltarea comună. Ambii actori se află într-un stadiu crucial al reformei și al dezvoltării, iar relațiile China-Uniunea Europeană se confruntă cu noi oportunități.

Obiectivele Uniunii Europene și ale Chinei, enunțate în cadrul Parteneriatului Strategic, se regăsesc și în documentele oficiale care reglementează strategia fiecăruia. Articolul 3 din versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană¹⁴ prevede ca obiective de politică externă susținerea păcii, a securității, dezvoltării durabile a planetei, solidarității și respectului reciproc între popoare, a comerțului liber și echitabil, eradicarea sărăciei și protecția drepturilor omului, prin antrenarea sa în relații cu alți actori ai scenei globale. În conformitate cu prevederile constituționale, China și-a manifestat interesul pentru promovarea dezvoltării durabile, economice și sociale, a progresului tehnologic, susținerea unui mediu extern sigur și pașnic, asigurarea resurselor străine, precum și cooperarea internațională și propagarea imaginii sale ca actor responsabil al mediului internațional.

Modul de soluționare a diferendelor contribuie, de asemenea, la asigurarea coerenței și durabilității Parteneriatului Strategic, oferind consistență și completitudine. Problema centrală în relațiile sino-europene este reprezentată de recunoașterea statutului Taiwanului. Manipularea corectă a disensiunii este esențială pe termen lung pentru dezvoltarea continuă a relațiilor China-UE. Partea chineză apreciază angajamentul Uniunii Europene și al statelor membre la recunoașterea principiului *o singură Chină*¹⁵, ambii actori administrând întrebările legate de Taiwan cu precauție.

Cooperarea dintre China și Uniunea Europeană a evoluat pe un temei al diferențelor istorice, ideologice și geopolitice. Acestea variază de la regimurile politice și sistemele economice promulgate de către cei doi actori, la provocările geografice și amenințările de securitate din proximitatea fiecăruia. Modul de aplicare al multilateralismului și dezvoltarea sistemului propriu de relații internaționale accentuează

diferențele care se regăsesc în viziunile celor doi actori. Multilateralismul, din perspectiva actorului european, reprezintă un demers călăuzit de valori universale, o politică externă normativă care încurajează alte state să își schimbe comportamentul prin persuasiune și condiționalitate¹⁶. În viziunea chineză, multilateralismul reprezintă o metodă de balansare a puterii¹⁷. Concepțiile celor doi actori diverg și în sensul atribuit noțiunii de democratizare. Dacă pentru europeni, democrația reprezintă atribuirea puterii poporului, punând accent pe statul de drept și drepturilor omului, pentru China, democrația presupune responsabilitate și capacitatea de reacție a autorităților guvernamentale.¹⁸

Din perspectiva Uniunii Europene, conceptul de suveranitate se constituie pe temeiul cooperării la nivel regional și transferarea competențelor naționale către instituțiile comunitare. Uniunea Europeană se prezintă ca o organizație politică cu personalitate juridică, în interiorul căruia puterea este împărțită pe mai multe niveluri. Cu toate acestea, în cadrul Uniunii Europene s-a afirmat un deficit al puterii suverane europene, multipolaritatea surselor de autoritate, precum și o lipsă de consecvență în adoptarea unor decizii pe plan intern, ceea ce determină o politică externă complexă ce integrează mai multe domenii și a cărei realizare impune utilizarea mai multor metode aferente nivelului național și european. În relațiile sale externe, Uniunea Europeană, deși suprareprezentată, trebuie să vorbească cu o singură voce¹⁹, în scopul asigurării funcționalității parteneriatelor strategice. Lipsa unui fond precis determină riscul de a supraextinde conceptul de parteneriat strategic și generează confuzie în cadrul Uniunii Europene și dincolo de granițele acesteia.

Spre deosebire de Uniunea Europeană, China promovează o politică externă centrată pe valorile tradiționale ale statului. Având în vedere istoria zbuciumată a Chinei care s-a soldat, începând cu anul 1978, cu o creștere economică accelerată, factorii teritorial și, implicit, noțiunea de suveranitate se remarcă prin valențe distincte față de cele susținute de Uniunea Europeană. Obținerea controlului asupra propriului teritoriu, precum și menținerea sa, concomitent cu aplicarea principiilor suveranității, reprezintă interesul central al liderilor de la Beijing. Modul de acțiune în cadrul conflictelor din Marea Chinei reflectă preocuparea constantă a Beijingului pentru protejarea suveranității și consolidarea sa.

Divergențele dintre UE și China sunt evidente în aplicarea principiilor proprii privind implicarea în treburile interne ale altor state. În timp ce poziția Chinei, în acest sens, este sub o presiune tot mai mare din cauza intereselor de afaceri, retorica politică este păstrată cu grijă, deoarece atrage beneficii politice. Accentul pus de China pe relațiile bilaterale guvernamentale inhibă focusarea pe agendele regionale, spre deosebire de accentul regional al angajamentului de dezvoltare al UE.

Decizia Consiliului Europei de a menține embargoul de armament impus Chinei, încă din 1989, a contribuit la degradarea relațiilor sino-europene. În același timp, percepția europeană față de partenerul chinez s-a deteriorat, în contextul respectării dreptului omului, a problemei tibetane, dar și a invaziei pieței europene cu produse chinezești de slabă calitate. Politica industrială activă a Chinei a susținut o metamorfozare a statului într-un concurent low-cost în industriile de înaltă calificare.

Angajamentul EU-China privind dezvoltarea Parteneriatului strategic a inclus unele dialoguri despre cooperarea pentru dezvoltare în Africa, cu toate că acest lucru nu a dus la vreo decizie specifică și a trezit suspiciuni printre actorii din Africa. Fundamental, abordarea chineză a cooperării pentru dezvoltare, condusă pe bază de interese și folosită pentru a sprijini mediul de afaceri, nu corespunde concepției europene, conform căreia ajutoarele sunt prevăzute pentru motive necomerciale. Uniunea Europeană și China au, de asemenea, aranjamente instituționale diferite pentru punerea în aplicare a cooperării pentru dezvoltare, Uniunea Europeană lucrând prin intermediul agențiilor de cooperare pentru dezvoltare, iar China prin punerea în aplicare a agențiilor economice.

Parteneriatul strategic incumbă un comportament orientat spre cooperare și dialog, însă diferențele de principii directe au instigat anumite disonanțe în urmărirea obiectivelor comune.

Cooperarea sino-europeană a evoluat odată cu dezvoltarea actorilor și a rolurilor asumate de către aceștia pe plan regional și global. Sprijinul reciproc, dialogurile la nivel înalt, colaborările și proiectele comune au impus un trend ascendent al eficienței evocate prin Parteneriatul Strategic sino-european. Cu toate acestea, diferențele de principii, neconcordanțele ale agendelor, propagările

divergente ale intereselor, orientările distincte de atingere a obiectivelor au determinat apariția unor neînțelegeri episodice în diferite etape ale derulării cooperării. Deși diferendele relaționale nu au avut un impact negativ decisiv asupra parteneriatului strategic, au tergiversat atingerea scopurilor. Soluționarea favorabilă a disputei privind panourile solare din 2013 a demonstrat că astfel de disensiuni pot avea soluții constructive. Relațiile comerciale și schimburile de investiții au devenit o sursă majoră a bunăstării, creșterea locurilor de muncă și inovației²⁰, iar interesul ambelor părți este de a continua intensificarea eforturilor de atingere a potențialului maxim de cooperare economică.

Cuantificarea durabilității Parteneriatului Strategic

Durabilitatea Parteneriatului Strategic rezultă din suprapunerea intereselor și direcționarea colectivă a eforturilor pentru îndeplinirea unor obiective comune. Deși obiectivele strategice ale Uniunii Europene pe termen mediu urmăresc stabilitatea regională, gestionarea crizei imigranților și a tensiunilor de la granițele sale, iar obiectivele strategice pe termen mediu ale Chinei sunt direcționate în zona Asiei-Pacific, ambii actori vizează, pe termen lung, dezvoltarea economică și socială, augmentarea prosperității, asigurarea unei guvernante durabile a mediului și promovarea lor ca actori responsabili în asigurarea securității și a păcii mondiale. Parteneriatul Strategic facilitează îndeplinirea obiectivelor pe termen lung ale ambilor actori, într-un cadru comprehensiv ce stimulează evoluția atât a partenerilor, cât și a relațiilor dintre aceștia.

Longevitatea și stabilitatea parteneriatului UE-China depind atât de consolidarea cooperării dintre guverne, cât și de impunerea și respectarea unei diplomații la nivelul cetățenilor. Parteneriatul Strategic UE-China contribuie la aprofundarea relațiilor economice și interculturale, și la consolidarea securității internaționale²¹, susținând cooperarea pentru o creștere economică durabilă, promovarea prosperității și securității în lume.

Relațiile economice și comerciale dintre China și Uniunea Europeană reprezintă o pârgie majoră de susținere și de animare a economiei mondiale. Valoarea schimburilor comerciale, care se ridică la aproximativ 550 de miliarde de dolari anual²², contribuie la ascensiunea economică a ambilor parteneri.

Uniunea Europeană și China au convenit asupra înființării unui grup de lucru întrunit, cu scopul consolidării cooperării sino-europene în domeniul investițiilor. Planul de Investiții pentru Europa se solidifică pe baza celor trei obiective primare: îndepărtarea obstacolelor de investiții prin solidificarea pieței unice, oferirea de asistență tehnică proiectelor de investiții și utilizarea eficientă a resurselor financiare, conform Comisiei Europene²³.

Prin organizarea primului panel tematic UE-China privind statutul femeii sub egida Dialogului *people-to-people*, cele două părți au contribuit la crearea unui sistem comun de distribuire a experienței în domeniul politicilor specifice și al mecanismelor de implementare privind respectarea drepturilor și a intereselor femeilor și promovarea egalității de gen.²⁴

Funcționarea Parteneriatului Strategic a impus schimbări fundamentale atât asupra partenerilor, cât și asupra relațiilor dintre aceștia. Începând cu vara anului 2011, China a accelerat diversificarea exploatațiilor sale de rezerve valutare. La finalul anului 2015, provizia Chinei de active exprimate în euro se afla la aproximativ o treime din totalul rezervelor sale²⁵. Creșterea conexiunii monetare explică interesul țărilor europene de a se alătura AIIB (Asian Infrastructure Investment Bank), în calitate de membri fondatori, indiferent de critica adusă de către SUA.

Parteneriatul strategic cu China a reprezentat pentru Uniunea Europeană o pistă de promovare a intereselor economice ale statelor membre, facilitată de diviziunea muncii în cadrul UE și menținerea unei presiuni asupra Beijing-ului, prin Dialogul Strategic la nivel înalt Uniunea Europeană-China și dialoguri sectoriale. Până la sfârșitul anului 2014, Beijing a investit 54 de miliarde de dolari²⁶ în acțiuni ale companiilor europene, devenind al cincilea cel mai mare investitor în Europa. China și-a intensificat, de asemenea, implicarea în finanțarea proiectelor în diverse domenii, în fuziuni și achiziții, și a impulsat relațiile monetare cu băncile centrale europene. De asemenea, Parteneriatul Strategic a susținut sprijinul zonei euro de către guvernul de la Beijing, prin achiziționarea de către China a produselor euro și prin susținerea programelor Fondului European de Stabilitate Financiară/Mecanismul European de Stabilitate (FESF/MES).

Concluzii

Cooperarea dintre Uniunea Europeană și China este una dintre cele mai importante relații cu un impact strategic semnificativ asupra păcii, securității și dezvoltării regionale și globale. În scopul promovării unei dezvoltări durabile atât Uniunea Europeană, cât și China urmăresc elaborarea unor politici adecvate privind combaterea schimbărilor climatice, extinderea urbanizării și construirea unor comunități responsabile. China și Uniunea Europeană se confruntă cu provocări similare privind evoluția societății și a sistemului economic, iar răspunsul la aceste provocări trebuie generat prin cooperarea bilaterală, eforturi comune și înțelegere reciprocă.

Agenda Strategică de Cooperare 2020 UE-China constituie o cartografiere comprehensivă a colaborării dintre cele două părți, pironind inițiative cheie în domenii, precum investițiile, inovația, urbanizarea, schimbarea climatică, protejarea mediului, schimburile *people-to-people*, securitate, apărare etc. Agenda pentru Cooperare 2020 UE-China reglementează relațiile dintre Uniunea Europeană și China, a căror aplicare este divizată în patru domenii principale: pace, prosperitate, dezvoltare durabilă și schimburi *people-to-people*.

Parteneriatul Strategic UE-China este comprehensiv, fiind sprijinit de trei piloni: Dialogul economic și comercial la nivel înalt, Dialogul politic la nivel înalt și Dialogul *people-to-people* la nivel înalt, în cadrul cărora cei doi actori au dezvoltat relații de cooperare pe teme, precum dezvoltare durabilă, economică și socială, susținerea procesului educațional și promovarea schimburilor culturale, asigurarea stabilității și securității globale, gestionarea eficientă a problemelor de mediu și reducerea poluării.

Strategia raporturilor de cooperare UE-China este întemeiată prin acte politice, adoptate și ratificate de fiecare partener. Formulele de cooperare, acordurile, comunicările oficiale, tratatele și documentele care reglementează aplicabilitatea parteneriatului susțin un grad ridicat de instituționalizare a Parteneriatului Strategic. Natura parteneriatului este dată și de cele peste 50 de reuniuni bilaterale anuale (summituri, dialoguri la nivel înalt sau întâlniri informale), dar și de formula eficientă de atingere a obiectivelor.

Având în vedere diferențele de istorie, tradiție culturală, ideologie politică și stadiu de dezvoltare

economică, precum și creșterea concurenței între China și Uniunea Europeană în anumite domenii, cele două părți au manifestat anumite dezacorduri și fricțiuni privind anumite teme centrale ale cooperării, precum respectarea drepturilor omului și neconformarea sub egida aceluiași principii și valori internaționale.

Deși valoarea comerțului dintre Uniunea Europeană și China depășește 1 miliard de euro pe zi²⁷, iar obiectivele lor deseori coincid, relațiile sino-europene nu sunt lipsite de admonestări generate de valorile diferite pe care le promovează fiecare în parte și aplicarea acestora în comportamentul adoptat pentru urmărirea intereselor proprii. Pozițiile diferite, adoptate de către cei doi actori internaționali în anumite domenii, determină unele vicisitudini în evoluția pozitivă a cooperării sino-europene. UE și China conlucrează în scopul minimalizării acestora spre nulitate și reținerii în afara cooperării prolifice.

Deși parteneri strategici, Uniunea Europeană și China au concepții diferite privind cooperarea multilaterală. Dacă actorul european promovează prin multilateralism responsabilitatea comună de a proteja pacea și menținerea securității globale, China aplică multilateralismul în termenii realiști ai balanței de putere. Uniunea Europeană și China au unele domenii importante de consens și de divergență în abordarea lor privind agendele multilaterale de dezvoltare.

Durabilitatea Parteneriatului Strategic este determinată de complexitatea obiectivelor comune, a căror îndeplinire vizează perspective pe termen lung. De asemenea, implicarea partenerilor în atingerea obiectivelor a impus schimbări fundamentale care s-au propagat atât asupra lor, cât și asupra relațiilor dintre ei. Aceste transformări dovedesc interesul ambilor parteneri în menținerea și dezvoltarea parteneriatului.

Evoluția relației UE-China este una dinamică, dar în plină ascensiune datorită interdependenței determinată de procesul globalizării, fiind orientată spre abordarea constructivă a problemelor regionale și globale, precum noile amenințări la adresa securității prin promovarea păcii, prosperității și dezvoltării durabile. Ca actori globali în cadrul unui sistem internațional multipolar, aceștia împart responsabilitatea de a asigura o lume mai sigură, mai prosperă și mai justă.

NOTE:

- 1 Iulian Chifu, *Parteneriat Strategic. Sistemul de Par-tenieriate Strategice al României*, Occasional Papers, vol. 5, nr. 09, 2012, p. 2, http://cpc-ew.ro/occasional_papers/vol5_09.pdf, accesat la 20.09.2016.
- 2 Sven Biscop, Thomas Renard, *The EU's Strategic Partnerships with the BRIC: Where's the Strategy*, http://www.egmontinstitute.be/wp-content/uploads/2009/09/bepa_special_bric_issue.pdf, accesat la 20.09.2016.
- 3 Giovanni Grevi, *The rise of strategic partnerships: between interdependence and power politics*, în: Grevi/Vasconcelos (eds.): *Partnerships for effective multilateralism: EU relations with Brazil, China, India and Russia*, Chaillot Paper 109, 2008. Autorul afirmă că într-un sistem multipolar, actorii se balansează reciproc și se află într-o competiție continuă pentru resurse. În sistemul interpolar, actorii cooperează pentru a împărți avantajele globalizării, a emite reguli echitabile de competiție și pentru a înfrunta provocările comune.
- 4 Giovanni Grevi, *Making EU strategic partnerships effective*, 2010, http://fride.org/download/WP105_Making_EU_Strategic_ENG_dic10.pdf, accesat la 20.09.2016.
- 5 Iulian Chifu, *op.cit.*
- 6 Giovanni Grevi, *Making EU strategic partnerships effective*, 2010, http://fride.org/download/WP105_Making_EU_Strategic_ENG_dic10.pdf, accesat la 20.09.2016.
- 7 B.H. Liddell Hart, *Strategy* (2nd revised edn.), Editura Meridian, Londra, 1991, p. 321 apud Iulian Chifu, *Parteneriat Strategic. Sistemul de Parteneriate Strategice al României*, Occasional Papers, vol. 5 nr. 09, 2012, p. 2, http://cpc-ew.ro/occasional_papers/vol5_09.pdf, accesat la 20.09.2016.
- 8 Thomas Renard, *Strategy Wanted: The European Union and Strategic Partnerships*, Security Policy Brief, nr. 13, 2010, <http://www.egmontinstitute.be/wp-content/uploads/2013/09/SPB13-EU-Strategic-Partnerships.pdf>, accesat la 20.09.2016.
- 9 Giovanni Grevi, *The rise of strategic partnerships: between interdependence and power politics*, în: Grevi/Vasconcelos (eds.): *Partnerships for effective multilateralism: EU relations with Brazil, China, India and Russia*, Chaillot Paper 109, 2008, http://www.iss.europa.eu/uploads/media/cp109_01.pdf, accesat la 20.09.2016.
- 10 *EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation*, http://eeas.europa.eu/china/docs/20131123_agenda_2020_en.pdf, accesat la 28.09.2016.
- 11 *EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation*, http://eeas.europa.eu/china/docs/20131123_agenda_2020_en.pdf, accesat la 28.09.2016.
- 12 http://eeas.europa.eu/china/index_en.htm, accesat la 03.10.2015.
- 13 John Lewis Gaddis, *What is Grand Strategy*, Yale University, Prima Telegramă a Consorțiului pentru Marea Strategie apud Iulian Chifu, *Parteneriat Strategic. Sistemul de Parteneriate Strategice al României*, Occasional Papers, vol. 5, nr. 09, 2012, p. 2, http://cpc-ew.ro/occasional_papers/vol5_09.pdf, accesat la 20.09.2016.
- 14 *Consolidated version of the Treaty on European Union*, 2012, http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF, accesat la 28.09.2016.
- 15 *The One-China Principle and the Taiwan Issue*, <http://www.china.org.cn/english/taiwan/7956.htm>, accesat la 15.01.2016.
- 16 Charles Grant, *Russia, China and Global Governance*, Centre for European Reform, Londra, 2012 apud Emil Kirchner, Thomas Christiansen, *Developments in EU-China Political Dialogue in the Global Context*, Conferința anuală UACES, Passau, septembrie 2012, http://euchinacr.org/wp-content/uploads/2014/03/UACES-2012_EU-China_Panel1_TChristEKirch.pdf, accesat la 10.11.2015.
- 17 Alvaro de Vasconcelos, *A Strategy for EU foreign policy*, Institutul Uniunii Europene pentru Studii de Securitate, Paris, 2010 apud Emil Kirchner, Thomas Christiansen, *Developments in EU-China Political Dialogue in the Global Context*, Conferința anuală UACES, Passau, septembrie 2012, http://euchinacr.org/wp-content/uploads/2014/03/UACES-2012_EU-China_Panel1_TChristEKirch.pdf, accesat la 10.11.2015.
- 18 Gustaaf Geeraerts, *The Sino-EU strategic partnership: potential and challenges*, 2013 apud Emil Kirchner, Thomas Christiansen, *Developments in EU-China Political Dialogue in the Global Context*, Conferința anuală UACES, Passau, septembrie 2012, http://euchinacr.org/wp-content/uploads/2014/03/UACES-2012_EU-China_Panel1_TChristEKirch.pdf, accesat la 10.11.2015.
- 19 Thomas Renard și Sven Biscop, *A Need for Strategy in a Multipolar World: Recommendations to the EU after Lisbon*, 2010, http://www.egmontinstitute.be/wp-content/uploads/2013/09/SPB-5_EU-Strategy-for-a-Multipolar-World.pdf, accesat la 20.09.2016.
- 20 Viorel Isticioaia-Budura, *European Union and China Open a New Stage of the Comprehensive Strategic Partnership*, InBev -Baillet Latour Chair of EU-China Relations, College of Europe, Department of EU International Relations and Diplomacy Studies, 2014, <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/06/150629-eu-china-joint-statement/>, accesat la 15.12.2015.
- 21 *The EU-China Comprehensive Strategic Partnership*, Brussels, 30 iunie 2015, http://eeas.europa.eu/factsheets/docs/eu-china_factsheet_en.pdf, accesat la 03.10.2015.
- 22 Yang Yanyi, *Forging a China-EU Comprehensive Strategic Partnership with Global Influence*, 12.11.2014, <http://www.friendsofeurope.org/global-europe/forging-china-eu-comprehensive-strategic-partnership-global-influence/>, accesat la 28.09.2016.
- 23 *Investment Plan for Europe goes global: China announces its contribution to #investEU*, 28.09.2015, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5723_en.htm, accesat la 20.11.2015.
- 24 *Joint Statement on The Third Round Of The Eu-China High Level People-To-People Dialogue*, Bruxelles, 15.09.2015, http://ec.europa.eu/education/international-cooperation/documents/china/third-round-hppd_en.pdf, accesat la 20.11.2015.
- 25 *Strategic Partnership as an Instrument of EU Foreign Policy – Workshop Report*, <http://www.egmontinstitute.be/wp-content/uploads/2015/12/Strategic-Partnership-Workshop-Report-final.pdf>, accesat la 10.03.2016.

26 *Ibidem*.

27 <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/china/>, accesat la 20.22.2015.

BIBLIOGRAFIE

*** *Consolidated version of the Treaty on European Union*, 2012, http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF

*** *EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation*, http://eeas.europa.eu/china/docs/20131123_agenda_2020_en.pdf

*** *Investment Plan for Europe goes global: China announces its contribution to #investEU*, 28.09.2015, http://europa.eu/rapid/press-release-IP-15-5723_en.htm

*** *Joint Statement on The Third Round Of The Eu-China High Level People-To-People Dialogue*, Bruxelles, 15.09.2015, http://ec.europa.eu/education/international-cooperation/documents/china/third-round-hppd_en.pdf

*** *Strategic Partnership as an Instrument of EU Foreign Policy*, Workshop Report, <http://www.egmontinstitute.be/wp-content/uploads/2015/12/Strategic-Partnership-Workshop-Report-final.pdf>

*** *The EU-China Comprehensive Strategic Partnership*, Brussels, 30 iunie 2015, http://eeas.europa.eu/factsheets/docs/eu-china_factsheet_en.pdf

*** *The One-China Principle and the Taiwan Issue*, <http://www.china.org.cn/english/taiwan/7956.htm>

Chifu Iulian, *Parteneriat Strategic. Sistemul de Parteneriate Strategice al României*, Occasional Papers, vol. 5, nr. 09, 2012, http://cpc-ew.ro/occasional_papers/vol5_09.pdf

De Vasconcelos Alvaro, *A Strategy for EU foreign policy*, Institutul Uniunii Europene pentru Studii de Securitate, Paris, 2010 apud Emil Kirchner, Thomas Christiansen, *Developments in EU-China Political Dialogue in the Global Context*, Conferința anuală UACES, Passau, septembrie 2012, http://euchinacrn.org/wp-content/uploads/2014/03/UACES-2012_EU-China_Panel1_TChristEKirch.pdf

Gaddis John Lewis, *What is Grand Strategy*, Yale University, Prima Telegramă a Consorțiului pentru Marea Strategie apud Iulian Chifu,

Parteneriat Strategic. Sistemul de Parteneriate Strategice al României, Occasional Papers, vol. 5, nr. 09, 2012, http://cpc-ew.ro/occasional_papers/vol5_09.pdf

Geeraerts Gustaaf, *The Sino-EU strategic partnership: potential and challenges*, 2013 apud Emil Kirchner, Thomas Christiansen, *Developments in EU-China Political Dialogue in the Global Context*, Conferința anuală UACES, Passau, septembrie 2012, http://euchinacrn.org/wp-content/uploads/2014/03/UACES-2012_EU-China_Panel1_TChristEKirch.pdf

Grant Charles, *Russia, China and Global Governance*, Centre for European Reform, Londra, 2012 apud Emil Kirchner, Thomas Christiansen, *Developments in EU-China Political Dialogue in the Global Context*, Conferința anuală UACES, Passau, septembrie 2012, http://euchinacrn.org/wp-content/uploads/2014/03/UACES-2012_EU-China_Panel1_TChristEKirch.pdf

Grevi Giovanni, *Making EU strategic partnerships effective*, 2010, http://fride.org/download/WP105_Making_EU_Strategic_ENG_dic10.pdf

Grevi Giovanni, *The rise of strategic partnerships: between interdependence and power politics*, în: Grevi/Vasconcelos (eds.): *Partnerships for effective multilateralism: EU relations with Brazil, China, India and Russia*, Chaillot Paper 109, 2008, http://www.iss.europa.eu/uploads/media/cp109_01.pdf

Hart B.H. Liddell, *Strategy* (2nd revised edn.) (London: Meridian, 1991), p. 321 apud Iulian Chifu, *Parteneriat Strategic. Sistemul de Parteneriate Strategice al României*, Occasional Papers, vol. 5, nr. 09, 2012, http://cpc-ew.ro/occasional_papers/vol5_09.pdf

Isticioaia-Budura Viorel, *European Union and China Open a New Stage of the Comprehensive Strategic Partnership*, InBev -Baillet Latour Chair of EU-China Relations, College of Europe, Department of EU International Relations and Diplomacy Studies, 2014, <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/06/150629-eu-china-joint-statement/>

Renard Thomas, *Strategy Wanted: The European Union and Strategic Partnerships*, Security Policy Brief, nr. 13, 2010, <http://www.egmontinstitute.be/wp-content/uploads/2013/09/SPB13-EU-Strategic-Partnerships.pdf>

Renard Thomas, Sven Biscop, *A Need for Strategy in a Multipolar World: Recommendations to the EU after Lisbon*, 2010, http://www.egmontinstitute.be/wp-content/uploads/2013/09/SPB-5_EU-Strategy-for-a-Multipolar-World.pdf

Renard Thomas, Sven Biscop, *The EU's Strategic Partnerships with the BRIC: Where's the Strategy*, http://www.egmontinstitute.be/wp-content/uploads/2009/09/bepa_special_bric_issue.pdf, accesat la 20.09.2016.

Yanyi Yang, *Forging a China-EU Comprehensive Strategic Partnership with Global Influence*, 12.11.2014, <http://www.friendsofeurope.org/global-europe/forging-china-eu-comprehensive-strategic-partnership-global-influence/>

<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/china/>

http://eeas.europa.eu/china/index_en.htm